

10 juni 2014
Gezamenlijke viering van Ekklesia en Lukaskerk
Waar de wegen scheiden....?

Schriftlezing: Mt 10: 34-42

Schuren en Antwoord

Schuren (Joke Visser)

Bij het lezen van deze tekst uit Mattheus was mijn eerste gedachte, nou, deze doen we maar niet. Alles in mij komt in opstand tegen de woorden die hier staan.

Maar: alle weerstand is interessant, toch? Toch nog maar eens kijken:

Welke tekst gaat hier aan vooraf? Oh ja, die tekst van de uitzending van de apostelen: Begeef je niet onder de heidenen maar onder de verloren kinderen van Israel (!), Ik zend jullie als schapen onder de wolven! En: als ze je niet willen ontvangen en niet willen horen, sla het stof van uw voeten want op de dag van het oordeel zal het voor het Sodom en Gomorra draaglijker zijn dan voor hen.

Dreiging

Ik ben onmiddellijk terug bij de doop van mijn zusje en nichtje bij de Volle Evangelische Gemeente hier in Scheveningen.

Ontroerd ben ik door hun eigen woorden, de diepe motivatie van het waarom van hun overdoping.

Ontdaan over de woorden van hun oudste die zegt: Niemand die hier zit kan ooit nog zeggen: "ik heb het niet geweten, ik heb het nooit gehoord". De dreiging die er van uitgaat ontzette me. Zo ken ik mijn zusje en zwager niet in hun dagelijks bestaan, of ken ik ze niet. Ga ik het niet aan met hen en behoud ik daardoor de lieve vrede? Echter: De uitgesproken woorden van de oudste slaan de deur in mijn gezicht dicht.

Dat is een.

Het tweede is de context waarin wij nu leven.

Associaties

bij de voorbereiding van deze viering waren er onmiddellijk associaties met de gruwelijke beelden van terreurleger van Isis, het geweld, het zwaard, de woorden: "Dit gebeurt er met mensen die het ware geloof niet willen omarmen. Wat dit voor een strijd is is nog niet duidelijk. Korans worden uitgedeeld aan wachtende automobilisten. Is het de bedoeling dat wij zo getuigenissen afleggen: jullie de wolven, wij de schapen???

Zijn de woorden die Jezus hier uitspreekt – of die hem in de mond gelegd zijn – niet ontzettend riskant? Waarom in Godsnaam woorden die – althans voor mij - zoveel uitleg behoeven????

Ik werk in een context van presentie werk, werk op de marge van kerk en samenleving. Werk waar ieder wordt benaderd vanuit gelijkwaardigheid, een filosofie die wil verbinden, uit is op ontmoeting. mensen die daar werken staan voor open ruimte voor het geloof of de interpretatie van die ander. We creëren graag een klimaat waarin ik en die ander worden uitgenodigd om elkaar te vertellen hoe wij in ons geloofsverstaan leven, voel me daarin wel een grensganger. Op mijn beste momenten houd ik van een zoektocht met elkaar, ben nieuwsgierig wat we elkaar kunnen leren, ik van die ander en die ander wellicht van mij. Dat vind ik soms ook heel lastig.

In mijn voorbeeld hier boven zeg ik dat die oudste (de voorganger) de deur (metaforisch) in mijn gezicht dichtslaat. Maar ik heb de man later ook niet opgezocht om er een gesprek over te hebben.

Initiatieven als de: "Wereldreis in eigen stad", waar we elkaars gebedshuizen bezoeken, een initiatief als "Zingen zonder grenzen" ligt aan tegen de filosofie van "ontmoeten". Ik houd van mijn eigen traditie en daarom ontmoet ik graag die ander.

Woorden als in deze tekst doen dan pijn.

We deelden in de voorbereiding dat we gepokt en gemazeld zijn in ons eigen "voertuig", het christendom. Ik heb

zo leren werken vanuit de verhalen uit die Schriften en vooral vanuit woorden uit het tweede testament: Heb die ander lief want hij/zij is jouw gelijke. Heb hem/haar lief als jezelf. En dan lees ik dit: wie vader of moeder meer bemint dan mij is mij niet waardig. Ik begin liever bij de zorg voor mijn kind of mijn schoonmoeder dan dat ik bij God begin.

Is dit een oproep tot staan voor wat je werkelijk gelooft? Is zoeken naar verbinding en een open klimaat gedoemd tot kleeft en weë uitspraken als: we geloven toch allemaal uiteindelijk hetzelfde of: ik snap helemaal wat je bedoelt, alleen ik voel het anders? Of leggen we teksten graag uit zoals ons het uitkomt? Welk geduld moet ik hebben met zulke teksten of: schiet mijn kennis tekort?

Antwoord (let Buijser)

Joke schuurt zich aan de tekst. Zij verwoordt een gevoel dat we wel herkennen als we zo'n tekst lezen over wegen, mensen, die uiteen gaan omdat 'God het wil'. Dat vraagt om een antwoord.

Dat je af en toe 'au' roept, als je in de Bijbel leest, is niet zo erg.

Het evangelie schuurt. Helemaal waar. Het schuurt met onze werkelijkheid. Het drukt ons met onze neuzen op het feit dat we niet meer in het paradijs leven en nog niet in het Koninkrijk.

Maar dat is niet het schuren waar Joke het over had. Joke sprak over het schuren van het beeld dat de tekst oproept tegen het beeld dat wij uit het evangelie hebben gekregen over het Koninkrijk van God. Daar past een zwaard niet bij. In het Koninkrijk is geen scheiding, maar komen alle wegen samen. Laten we daar beginnen, bij dat beeld van het Koninkrijk. En ik grijp terug op de Bergrede.

Na de zaligsprekingen, waar Jezus zich richt tot de mensen die in het verdomhoekje zitten en de mensen die begaan zijn met de ander, zegt Hij 'denk niet dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten af te schaffen'. Vervolgens doet Hij een oproep tot radicale gerechtigheid. Het lijkt erop dat Jezus de wet van Mozes aanscherpt, nieuwe, strenge regels stelt. Maar is het niet veel meer zo dat Hij uitlegt dat die geboden niet bedoeld zijn voor lijstjes van goed en fout, winst en verlies, beloning en straf, maar dat die regels vragen om een manier van mens-zijn, een levenshouding waarin je in ieder medemens een mens ziet zoals jij, een kind van God.

Een levenshouding die van ons vraagt om in alle vrijheid, uit liefde, te doen wat we kunnen als een ander ons nodig heeft.

De leerlingen waren erbij toen Jezus op de berg de menigte leerde over het Koninkrijk van God, over leven in vrijheid, vanuit de liefde van God, werkend aan gerechtigheid. Die twaalf leerlingen worden met alleen de bergrede in hun bagage het land ingestuurd om over dat Koninkrijk te vertellen. Om de mensen die in schuld of in de wet van Mozes, of in macht, of in rijkdom gevangen zijn, te bevrijden. Wij noemen dat 'de goede boodschap' en zo ervaren we dat ook, tenminste af en toe. Maar het is ook een tegendraadse boodschap. Burger worden van het Koninkrijk vraagt van jou om je afhankelijkheid van de Koning te erkennen. Om alles uit handen te geven, al jouw zogenaamde controle over je leven. Wij kunnen dat bevrijding noemen, maar voor veel mensen is het een belachelijk idee of te eng om je aan te wagen. Wat krijg je er nu helemaal voor terug? Liefde?

Ja, die harde woorden die Joke citeert, zegt Jezus ook als Hij zijn leerlingen uitzendt naar de dorpen van Israël. Maar doel en consequentie moeten niet op een hoop gegooid worden. Het doel van de uitzending van de leerlingen is het opzoeken van de verloren schapen, ze wijzen op de herder, hun gids naar het Koninkrijk. Pas als de leerlingen niet welkom zijn, als mensen – om welke reden dan ook – niet bevrijd willen worden, pas dan: geen vredegroet, want waar zou die landen? Pas dan: schudt het stof van uw voeten. En let wel, dit wordt tegen de leerlingen gezegd. En dan hoor ik niet 'jij moet niets meer met ze te maken willen hebben', maar 'trek het je niet aan, het is hun besluit, schudt het van je af en ga met nieuwe energie verder'.

Je kan het misschien een beetje vergelijken met het bezoeken van nieuw ingekomenen in de gemeente, vooral hier in het centrum. Ik ga dan op pad met een informatiepakketje en bel aan. Ik hoop dat ik een hand kan geven, mij voor kan stellen, zo in de deuropening dat gemeentelid welkom kan heten en een klein gesprekje kan voeren. Kort natuurlijk. Onaangekondigd kom je altijd ongelegen. Soms komt het niet zover. Dan hoor ik over de intercom 'de kerk? daar doe ik niet aan.' Natuurlijk krijgen ze dan toch het informatiepakketje. Maar zoals ik blij kan worden van een kort gesprekje in de deuropening, zo raak ik altijd teleurgesteld door een afwijzing door de intercom. Dan moet ik m'n schouders rechten, het stof van m'n voeten schudden en met nieuwe energie naar een volgend adres.

De wegen scheiden. Misschien kom ik die man of die vrouw die mij door de intercom afpoeierde op een ander

moment in een heel andere sfeer nog eens tegen. Misschien dat we dan samen een heel gezellige avond hebben. Maar dat neemt niet weg dat hij of zij een wezenlijk andere weg in het leven gekozen heeft dan ik.

Als de leerlingen ontvangen worden, moeten ze groeten en hun vrede over dat huis laten komen. Dat is dan wel zo, maar – zegt Jezus – ‘denk niet dat ik gekomen ben om vrede op aarde te gooien, maar het zwaard’. Dat schuurt toch, dat is toch geen evangelie meer!

Eigenlijk moeten we nu allemaal even onze ogen dichtdoen en een voorstelling maken, heel plastisch, van hoe dat eruit zou zien. Jezus komt in de wereld en Hij werpt vrede op aarde. Over heel de aarde, op alle mensen. .... Het ene moment ben je nog in een felle discussie verwickeld, best interessant, het volgende moment totale vrede. Zomaar. .... Komt u nu niet een heel klein beetje in opstand? Denkt u nu niet heel stiekem ‘ik ben geen marionet!’? En zo is het. We zitten niet bij God aan een touwtje, maar Hij vraagt ons zelf te kiezen voor een leven onder zijn bewind. Of niet, dat kan natuurlijk ook.

In het perspectief van het Koninkrijk biedt Jezus ons vrede aan, wijst ons de weg die naar vrede leidt en wekt daarmee weerstand. Het zwaard is niet het doel, de reden waarom God in Jezus in de wereld is gekomen. Het is het gevolg. Als antwoord op zijn vraag om burger te worden van het Koninkrijk zullen er altijd mensen zijn die het zwaard oppakken om het leven te verdedigen waarin zij zelf het middelpunt zijn. Met geen tien paarden zijn zij te bewegen afstand te doen van hun centrale positie, er staat teveel op het spel, ze hebben teveel te verliezen. Het is niet de tekst die schuurt, het is de mens in zijn overmoedige hoogmoed die zich schuurt aan het Koninkrijk dat vraagt om een levenshouding van overgave in vrijheid aan liefde en rechtvaardigheid. Hier scheiden wegen.

Jezus heeft zijn leerlingen geleerd dat Hij niet gekomen is om de wet en de profeten te ontbinden. En zou nu uitgerekend Hij zeggen dat je je vader en moeder niet moet eren, niet moet liefhebben? Het schuurt. Het kan niet waar zijn, het staat er wel. Na alles wat Jezus hiervoor heeft gezegd wordt hier, denk ik, een uiterste grens getrokken. Geschreven voor de – in onze ervaring waarschijnlijk zeldzame – gevallen dat liefde voor God en liefde voor de mensen die je het liefste zijn niet samen gaat. Niet omdat God dat niet wil: ‘eert uw vader en uw moeder’, maar omdat pa en ma dwingelanden zijn die van je eisen dat je je buigt voor andere goden. Pa als directeur van een groot bedrijf die van zoonlief vraagt arbeiders via een constructie uit het oosten van Europa te halen om ze voor een schijntje teveel uren te laten werken en zelf lekker rijk te worden. Zoiets waanzinnigs. Hier moeten wegen scheiden.

De wegen scheiden
als liefde beantwoord wordt met egoïsme
vrede met geweld
rechtvaardigheid met uitbuiting
vrijheid met dwang

Die wegen scheiden niet omdat de leerlingen van Jezus niet willen dat andere mensen op hun weg naar het Koninkrijk lopen. De wegen scheiden pas als mensen besluiten dat dat niet de weg is die zij willen gaan.

Maar laten wij, de leerlingen van vandaag, ons nu niet laten ontmoedigen door alle tegenstand die Jezus zegt dat we zullen ondervinden. We zien wel. We zijn op weg naar een Koninkrijk. En misschien of waarschijnlijk zijn er ook andere wegen die naar het Rijk van God leiden. Maar de weg die Jezus heeft gewezen, is de weg die wij gaan. Het is een weg van vallen en opstaan. Wie wil, mag met ons mee.

Amen